

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie a patopsychologie

Bakalářská práce

Romana Všíanská

Připravenost dítěte pro vstup do základní školy

Olomouc 2020   Vedoucí práce: Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně za použití pouze zdrojů uvedených v seznamu literatury.

V Olomouci dne .....

.....

Romana Všíanská

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především vedoucí práce Mgr. Simoně Dobešové Cakirpaloglu, Ph.D. za její odborné vedení, vstřícný přístup, hodnotné rady a připomínky.

Obsah

ÚVOD	7
1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK	8
1.1 Somatický vývoj.....	8
1.1.1 Vývoj jemné motoriky.....	8
1.1.2 Vývoj hrubé motoriky	8
1.2 Kognitivní vývoj	9
1.2.1 Percepce.....	9
1.2.2 Myšlení.....	9
1.2.3 Paměť	10
1.2.4 Představy, fantazie.....	10
1.2.5 Řeč.....	10
1.3 Sociální a emocionální vývoj	10
2 VÝVOJ HRY A DĚTSKÉ KRESBY.....	12
2.1 Hra.....	12
2.1.1 Hry pohybové	12
2.1.2 Hry konstrukční	12
2.1.3 Rolové hry – námětové, tematické hry.....	12
2.1.4 Didaktické hry	13
2.2 Dětská kresba	13
2.2.1 Stádium črtací experimentace	13
2.2.2 Stádium prvotního obrazu	13
2.2.3 Stádium lineárního náčrtu	14
2.2.4 Stádium realistické kresby.....	14
2.2.5 Stádium naturalistické kresby	14
3 DÍTĚ A JEHO ZRALOST PRO VSTUP DO ŠKOLY	15
3.1 Školní zralost.....	15
3.2 Nepřipravenost	15
3.3 Školní připravenost	16
3.3.1 Fyzická připravenost	16

3.3.2	Psychická připravenost.....	16
3.3.3	Sociální a citová připravenost	16
3.4	Diagnostika školní zralosti.....	17
3.4.1	Orientační test školní zralosti.....	17
3.4.2	Reverzní test.....	17
4	PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A VSTUP DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY	18
4.1	Mateřská škola	18
4.1.1	Cíle předškolního vzdělávání	18
4.1.2	Spolupráce a komunikace s rodiči.....	19
4.2	Vstup dítěte do školy.....	19
4.2.1	Zápis dítěte do školy.....	19
4.2.2	Odložení školní docházky	20
4.2.3	Rizikové faktory ohrožující úspěšnost dítěte v základní škole	20
5	METODIKA ZJIŠŤOVÁNÍ ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOSTI DÍTĚTE	21
5.1	Cíl a výzkumné otázky.....	21
5.2	Metody výzkumu	21
5.2.1	Zúčastněné pozorování.....	21
5.2.2	Orientační test školní zralosti.....	22
5.2.3	Záznamový arch s jednotlivými oblastmi – zápis do školy.....	22
5.3	Výzkumný vzorek	22
5.4	Výsledky výzkumu LISTOPAD	22
5.4.1	Ema.....	22
5.4.2	Kristýna	23
5.4.3	Lili	24
5.4.4	Jan.....	25
5.4.5	Max.....	26
5.4.6	Vojta	27
5.5	Výsledky výzkumu BŘEZEN	28
5.5.1	Ema.....	28
5.5.2	Kristýna	29

5.5.3	Lili	29
5.5.4	Jan.....	30
5.5.5	Max.....	31
5.5.6	Vojta.....	31
5.6	Diskuze výsledků	32
	ZÁVĚR	35
	SOUHRN	37
	SUMMARY	38
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	39
	SEZNAM ZKRATEK.....	41
	SEZNAM PŘÍLOH.....	42

ÚVOD

Nástup dítěte do povinné školní docházky je v životě dítěte i jeho celé rodiny velkým životním mezníkem. Pro dítě znamená vstup do povinné školní docházky plnění nových vývojových úkolů.

Bakalářská práce se věnuje připravenosti dítěte pro vstup do základní školy. Skládá se z teoretické a praktické části. Cílem teoretické části je sumarizovat poznatky, které se týkají období předškolního věku, školní zralosti, předškolního vzdělávání a vstupu dítěte do základní školy.

Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola se zabývá vývojem dítěte v předškolním věku. Je zaměřena na somatický, kognitivní a sociální vývoj dítěte. Druhá kapitola se věnuje dětské hře a vývoji dětské kresby. Třetí kapitola se zabývá zralostí dítěte pro vstup do základní školy. Jsou zde vymezeny pojmy jako školní zralost, školní připravenost a nepřipravenost. Dále jsou v této kapitole zmíněny testy, které se užívají při diagnostice školní zralosti. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na předškolní vzdělávání a na vstup dítěte do základní školy.

Pátá kapitola se týká výzkumu. Obsahuje cíle, metody výzkumu, popis výzkumného vzorku, výsledky a následnou diskuzi výsledků.

Cílem praktické části je zjistit, zda bude viditelný rozdíl v připravenosti dítěte na vstup do základní školy s odstupem několika měsíců. Při výzkumu bylo využito kvalitativního výzkumu.

1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK

Předškolní věk je vymezen u dítěte mezi 3. a 6. – 7. rokem. Nástup dítěte do povinné školní docházky toto vývojové období ukončuje. Nástup dítěte do školy je dán jeho celkovou zralostí.¹

V určitém období slyšíme z dětských úst otázku „A proč?“, což souvisí s velkým zájmem o okolí. Aktivita dítěte je znatelná hlavně u hry, proto může toto období být někdy označováno obdobím hry. Pro dítě je typická nepřetržitá aktivita jak tělesná, tak i duševní.²

1.1 Somatický vývoj

V období předškolního věku se u dítěte mění jeho tělesná konstituce. Baculatost, která byla typická pro předchozí vývojové období se proměňuje ve štíhlost. Jsou patrné disproporce mezi růstem končetin, trupu a hlavy.³ Dítě má na začátku období v poměru k velikosti hlavy kratší končetiny a delší trup. Postupně však dochází k prodlužování dolních končetin, zmenšují se podkožní tuková vaziva, hrudník se již nápadně odlišuje od břicha a hlava se v poměru k tělu zmenšuje. Udává se, že dítě vyroste za rok o 5 až 6 cm.⁴

Na konci období předškolního věku hovoříme o období vytáhlosti, kdy je typická perioda růstu. Postupuje osifikace kostí a kolem 6. roku života dítěte končí osifikace zápěstních kůstek. To hraje důležitou roli při rozvoji jemné motoriky.

1.1.1 Vývoj jemné motoriky

U dítěte se postupně zlepšuje manuální zručnost. Vývoj jemné motoriky dává dítěti možnost manipulace s tužkou, nůžkami, házet a chytat míč nebo možnost jíst příborem. Po čtvrtém roce dochází již k dominanci jedné ruky. Tato převaha je dána dominancí jedné mozkové hemisféry nad druhou. Jestliže je aktivita obou hemisfér stejná, hovoříme o nevyhraněné lateralitě neboli ambidextrii.⁵ Před zahájením školní docházky je důležité vědět lateralitu oka a ruky, abychom věděli, kterou rukou bude dítě psát.⁶

1.1.2 Vývoj hrubé motoriky

Na začátku předškolního období u dítěte ještě přetrvávají nekoordinované pohyby rukou a nohou. Postupně se však hrubá motorika zlepšuje. Chůze se stává automatickou a dítě již

---

¹ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 124

² *Diagnostika školní zralosti*, 2012, s. 3

³ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s.75

⁴ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 124

⁵ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s.75

⁶ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ, *Školní zralost: Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*, 2015, s. 21

zvládá udržet rovnováhu. Bez problémů běhá po různých typech terénu, zvládá tancovat i chodit pozpátku. Na konci období si dítě osvojuje plavání, jízdu na koloběžce a na kole. K těmto činnostech je potřeba složitá pohybová koordinace, kterou dítě zvládá.⁷

1.2 Kognitivní vývoj

Do poznávacích funkcí řadíme myšlení, pozornost, paměť a percepční schopnosti, které jsou v předškolním období velmi důležité.⁸

1.2.1 Percepce

Dítě v předškolním věku ještě nepřesně vnímá prostor a časové úseky. Dochází k rozvoji jak zrakové, tak sluchové diferenciaci, která je důležitá pro následné čtení a psaní.⁹ Dítě předškolního věku rozlišuje růžovou, fialovou, oranžovou, tedy doplňkové barvy. Dokáže poznat různé zvuky (například zpěv ptáků) a zlepšuje se též chuťové a čichové vnímání. Dítě si všímá hlavně předmětů, které upoutají jeho pozornost.

1.2.2 Myšlení

Vyvíjí se pojmové myšlení, kdy se objevují prvky myšlenkových operací, jako je syntéza, analýza i srovnávání.¹⁰ Myšlení symbolické se kolem čtvrtého roku posunuje na myšlení názorové, intuitivní. Myšlení dítěte předškolního věku má určité znaky, které jsou pro tohle období typické. Patří sem egocentrismus, magičnost, absolutismus a fenomenizmus.

Při egocentrismu má na myšlení dítěte vliv jeho pohled na svět. Nerozumí tomu, že jiní lidé mohou mít jiné názory.

Magičnost znamená, že si dítě myslí, že samo iniciuje určité jevy, například, že když letí letadlo, děje se to proto, že si to samo přálo.

Absolutismus znamená, že dítě věří, že určité věci mají jednoznačnou platnost. To znamená, že pokud dítě vidí, že například pes nosí noviny, je přesvědčeno, že to takhle je vždy a u všech.

Fenomenizmus znamená, že dítě má určitou představu světa, od které se nezvládá ve svých úvahách odprostit. U dítěte je svět takový, jak vypadá.¹¹

---

⁷ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s. 75

⁸ *Diagnostika školní zralosti*, 2012, s. 16

⁹ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s.

¹⁰ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s. 76-77

¹¹ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 126-127

1.2.3 Paměť

V tomto období má paměť hlavně bezděčný charakter. Úmyslná paměť se vytváří na konci období.¹²

Na začátku období je paměť u dítěte více konkrétní a převažuje u ní krátkodobost. Dlouhodobá paměť se objevuje už kolem pátého až šestého roku života dítěte. Samozřejmě u každého dítěte je vývoj individuální, a proto můžeme mezi dětmi vidět určité rozdíly.

1.2.4 Představy, fantazie

U dítěte předškolního věku bývají představy opravdu pestré. Objevuje se tzv. dětská konfabulace, což jsou smyšlené věci, kterým děti věří a považují je za skutečné. Je pro ně ještě těžké rozlišit skutečnost od konfabulace. Představy a fantazie jsou pro dítě nezbytné, přispívají k tvorbě reality, která by se mu líbila a byla pro něj srozumitelná.

1.2.5 Řeč

Řeč se u dítěte předškolního věku stále zlepšuje. Postupně mizí patlavost, která je typická u dětí v období mladšího předškolního věku.¹³ Kolem tří let u dítěte začíná stádium logických pojmů. Mezi třetím a čtvrtým rokem se rozšiřuje slovní zásoba tzv. intelektualizace řeči. Slovní zásoba čtyřletého dítěte je 1500 slov, u šestiletého to je 2500 až 3000 slov. V šesti letech si také dítě vytváří tzv. neologizmy. To znamená, že si dítě samo pojmenovává věci, jevy a předměty. Období předškolního věku bývá někdy přezdíváno věkem otázek.¹⁴

1.3 Sociální a emocionální vývoj

Významnou roli hraje v procesu socializace rodina, ve které se dítě setkává se základními normami chování a postupně si tyto normy osvojuje.

Dítě předškolního věku nemá problém s navazováním kontaktů s vrstevníky, protože je většinou vstřícné a uvolněné vůči ostatním.¹⁵ V případě hádek a konfliktů je děti ještě nezvládnou samy řešit. Rozvíjí se asertivita a schopnost obrany. Běžnou součástí vývoje je provokace, agrese nebo přetahování se o hračky.¹⁶

Vstup do mateřské školy je významným mezníkem v životě dítěte. Dítě zpravidla nastupuje do mateřské školky mezi třetím a čtvrtým rokem, někdy může i dříve. Osvojuje

---

¹² KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 126-127

¹³ *Diagnostika školní zralosti*, 2012, s. 9-10

¹⁴ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 128

¹⁵ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*, 2015, s. 389

¹⁶ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*, 2015, s. 390

si sociální normy, setkává se s cizí autoritou a učí se fungovat v kolektivu. Slábne přirozený strach z cizích osob a proměňuje se v přiměřený stud či odstup.¹⁷

Emocionální vývoj souvisí těsně se sociálním vývojem. V tomto období se u dítěte objevuje větší stabilita i vyrovnanost. U dítěte dochází k rozvoji emoční inteligence a je již schopno se vcítit do emocí druhých lidí.¹⁸

---

¹⁷ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*, 2015, s. 392

¹⁸ HŘÍBKOVÁ, Lenka, *Nadání a předškolní věk*, 2013, s. 10-11

2 VÝVOJ HRY A DĚTSKÉ KRESBY

Druhá kapitola se věnuje vývoji hry u předškolního dítěte a představuje typické hry pro toto vývojové období. Dále kapitola popisuje dětskou kresbu a stádia jejího vývoje.

2.1 Hra

Pro předškoláka hra představuje základní činnost a hraje v jeho životě velmi důležitou roli. Často si dítě hraje tak intenzivně a je do hry tak ponořeno, že nevnímá věci okolo a zapomíná si třeba zajít i na záchod.¹⁹

Je spojována s vývojem motoriky, kognitivních struktur a s rozvojem motivačně-volní zralosti dítěte.²⁰

Hra je činnost, kde se uskutečňuje proces socializace. Díky ní se dítě seznamuje s prostředím, zkoumá a zkouší věci. Hra reguluje vývoj dětské osobnosti, protože je základním výchovným prostředkem.²¹

Typické hry u předškoláka jsou: pohybové, rolové a didaktické.

2.1.1 Hry pohybové

Zde jsou zahrnuty hry s míčem, se švihadlem, běhání, skákání či jízda na koloběžce. Dítě zvládá hrát na konci období již sportovní hru s lehčími pravidly, jako je vybíjená nebo hra na schovávanou či na honěnou.

2.1.2 Hry konstrukční

Tyto hry mají děti velmi rádi, často staví různé věci z písku. Dítě předškolního věku využívá ke stavbě stavebnice, přírodní materiály nebo i potraviny.

2.1.3 Rolové hry – námětové, tematické hry

Hrají velkou roli při zkoušení forem sociálního chování a dítě díky nim pozná jeho náročnost a taky jedinečnost. Děti si hrají například na doktora, na lupiče, na maminku apod. Dítě je schopno si během hry představovat, že má stejné schopnosti jako jejich hrdina, například, že létá, to je dáno díky imaginárnímu myšlení. Musíme na dítě dávat pozor, aby z tohoto důvodu nedošlo k nějakému zranění.²²

---

¹⁹ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 131

²⁰ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 41

²¹ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s. 79

²² KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 131

2.1.4 Didaktické hry

Tento typ her řídí vychovatelé, protože ti vědí, jakých vzdělávacích a výchovných cílů chtějí u dětí dosáhnout. Je možné rozvíjet například pozornost, myšlení, paměť nebo děti v rámci hry seznámit s pravidly společenského chování.²³

2.2 Dětská kresba

Zručnost dítě trénuje pomocí kresby, která je pro něj přirozeným vyjadřovacím prostředkem.²⁴

Pomocí výtvarného projevu je dítě schopno vyjádřit svoje pocity, přání, představy i obavy. K poznání dětské psychiky je právě často užívána dětská kresba, která bývá označována jako tzv. královská cesta, protože kolikrát sdělí o prožívání dítěte více, jak slova.

Podle Příhody je možné rozlišovat tato stádia vývoje kresby: stádium črtací experimentace, stádium prvotního obrazu, stádium lineárního náčrtu a stádium realistické kresby.

2.2.1 Stádium črtací experimentace

U dítěte začíná stádium črtací experimentace už před druhým rokem života. Je to fáze, kdy dítě čará po papíru nejčastěji tužkou. Jedná se o méně koordinovanou a bezplánovitou činnost. Na začátku vychází pohyb z kloubu ramenního a později ze zápěstního. Tímto způsobem vznikají kyvadlové nebo obloukové čáry, které vedou vodorovně nebo šikmo k sobě. Ke konci stádia se již objevují tahy ve tvaru elipsy, kruhu a taky spirály.

2.2.2 Stádium prvotního obrazu

Objevuje se u dítěte po třetím roce a v tomto stádiu již zvládá psát klikyháky, čáry a body. Dokáže již čáru spojit, zakřivit a pohyby jsou téměř koordinované. Když dítě spojí svoji kresbu s konkrétním významem, jedná se o prvotní obraz, obrys. Z čáranice vzniká obraz tehdy, když dítě svou kresbu pojmenuje. Na začátku stádia kresbu propojuje s konkrétním významem buď postupně během črtání, nebo ji pojmenuje až posléze. Postupem času kresbu předstihne vymezení jejího významu. Člověk podobu, kterou dítě označilo nemusí v kresbě vidět, protože kresba ještě není srozumitelná.²⁵

---

²³ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 131

²⁴ KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl, učebnice pro obor Sociální činnost*, 2011, s. 125

²⁵ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, s. 81-82

2.2.3 Stádium lineárního náčrtu

Stádium lineárního náčrtu se u dítěte objevuje kolem čtvrtého roku. Kresba je již uvědomělou a námětově zaměřenou, většinou na člověka. Vzniká tedy tzv. lineární náčrt. Stádium lineárního náčrtu je projevem komplexního vnímání světa, kde realita splývá s fantazií dítěte. To, co dítě při kresbě zvýrazní, je ovlivněno pocitem a subjektivním názorem dítěte. Dítě nekreslí, co vidí, kreslí z představy. Většinou věci, ke kterým má pozitivní vztah a líbí se mu, jsou barevné a velké. Dítě kreslí vše i to, co nemůže vidět, protože nezvládá stále proporce a prostor.

2.2.4 Stádium realistické kresby

Mezi 5. a 6. rokem u dítěte můžeme pozorovat stádium realistické kresby. Zde již dochází k rozlišení dětského zážitku od reality. Dítě na předmětech rozlišuje objektivní znaky, stále tedy nekreslí podle předlohy, ale podle své představy. Proporce v rámci kresby jsou přesnější a nechybí významné detaily.

2.2.5 Stádium naturalistické kresby

Stádium naturalistické kresby ukončuje vývoj dětské kresby a u dítěte jej pozorujeme po 10. roce. Dítě kreslí podle toho, jak se mu předmět opravdu jeví, a ne podle toho, co o něm ví. V stádiu naturalistické kresby mizí realistické prvky. Dochází k zachycení pohybu, dále se zlepšují proporce, objevuje se snaha o prostorové zobrazování. Kresba je perspektivní a stínovanější. V období mezi 10. a 11. rokem mívají děti tzv. krizi kresebného projevu, kdy je projev popisný. U dítěte roste kritičnost myšlení a díky tomu vnímá svou kresbu jako nedokonalou. Proto svůj projev ukončuje nebo potlačuje. Děti, které mají na kresbu talent v ní pokračují.

Z dětské kresby můžeme u dítěte zjistit jeho schopnosti, jeho problémy a jaký je jeho psychický stav. Můžeme z ní zjistit, jak dítě vnímá svět, jak reaguje a jak se vyrovnává s okolním světem.²⁶ Výtvarný projev může sloužit i jako prostředek komunikace, a to například k navázání pozitivního vztahu mezi dítětem a dospělým.

---

²⁶ ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka, *Přehled vývojové psychologie*, 2010, 82-84

3 DÍTĚ A JEHO ZRALOST PRO VSTUP DO ŠKOLY

Nástup do povinné školní docházky je u nás v České republice spojován s věkem šesti let. Nejen věk je však významným kritériem pro vstup dítěte do základní školy. Stejně tak jako na věku záleží na celkovém vývoji dítěte.²⁷ Je důležité, aby dítě vstupovalo do školy, kdy je na školní vyučování dostatečně zralé a připravené.²⁸ Pedagogové tohle období nazývají jako školní způsobilost či připravenost.²⁹

Pro dítě s nástupem do základní školy přichází velká změna. Objevuje se strukturovaná činnost, ta nahrazuje spontánní hru, která byla pro dítě v jeho životě typickou. Nyní se po dítěti žádá určitá systematickosti a záměrná soustředěnost. Dítě se tak musí srovnat s novými vývojovými úkoly.³⁰

3.1 Školní zralost

Školní zralost je označení pro souhrn duševních schopností a dovedností. Díky tomu má dítě prospěch z vyučování a školních aktivit a také mu poskytuje zvládat nároky povinné školní docházky. Není to jen psychická připravenost na psaní, čtení, počítání, ale také vybavenost sociálními kompetencemi, které jsou důležité v kontaktu se spolužáky a učiteli. Povinná školní docházka a její zvládnutí je významným vývojovým úkolem. Vztah ke vzdělávání si dítě utváří hned na začátku školní docházky.³¹

3.2 Nepřipravenost

Pokud mluvíme o nezralosti či nepřipravenosti znamená to, že vývoj dítěte je v určité oblasti zpomalen nebo není způsobilé k nástupu do školy z různých důvodů. Může to být způsobeno odlišným kulturním stavem rodiny a s tím související sociální situací nebo nezralostí či nezpůsobilostí, která je jen dočasná.³² Příčiny nezralosti spolu navzájem souvisejí. Může se jednat o nedostatky v somatickém vývoji nebo ve výchovném prostředí a jeho působení. Příčinou může být i rané poškození centrální nervové soustavy, neurotický povahový vývoj nebo znatelně podprůměrný intelekt.³³

---

²⁷ SVOBODA, Mojmir a kol., *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*, 2015, s. 624

²⁸ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 11

²⁹ SVOBODA, Mojmir a kol., *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*, 2015, s. 624

³⁰ SYSLOVÁ, Zora a kol., *Pedagogická diagnostika v MŠ: práce s portfoliem dítěte*, 2018, s. 86

³¹ THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*, 2015, s. 396

³² BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 14

³³ SVOBODA, Mojmir a kol., *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*, 2015, s. 625

3.3 Školní připravenost

Je stav vývoje osobnosti dítěte v oblastech, které představují předpoklad pro to, aby dítě bez problému zvládlo školní práci. A to po stránce fyzické, psychické a sociální. Proto by rodina měla spolupracovat s dětským lékařem, s učitelkou mateřské školy, popřípadě s dalšími specialisty. Klíčový je komplexní pohled při sledování dítěte.

3.3.1 Fyzická připravenost

Zde se jedná především o zdravotní a fyzický stav dítěte. Důležitý je adekvátní růst, stejně tak váha a výška dítěte, aby zvládlo bez větších problémů nosit školní tašku.³⁴ Tělesnou zralost a její posouzení má na starost pediatr, který sleduje vývoj dítěte již od narození.³⁵

S blížícím se školním věkem dochází u dítěte k fyzickým změnám. Mění se proporcionality těla, dítě má delší horní i dolní končetiny, růst hlavy je pomalejší. Hodnotíme pomocí tzv. filipínské míry. Dítě by mělo dokázat ohnout pravou končetinu v lokni tak, aby se předloktí dotýkalo temene hlavy a dosáhnout na levý ušní boltec.³⁶ Dítě by mělo mít výšku okolo 120 cm a vážit přibližně 20 kg a mělo by mít dostatečně vyvinuté svalstvo a kosti. Mléčný chrup je u dítěte úplný a začíná postupně výměna za stálý chrup.³⁷ Zdravotní stav hraje také významnou roli. Vstup do povinné školní docházky mohou ovlivnit chronické nebo běžné nemoci dítěte. Ty by mohly zvyšovat absenci ve školní výuce. Proto je dobré se poradit s pediatrem, a to i ohledně dalších problémů jako je silná logopedická vada či výrazné smyslové nebo fyzické omezení. Měla by se tak vzít v úvahu možnost odkladu povinné školní docházky dítěte.

3.3.2 Psychická připravenost

Psychická připravenost je ovlivněna zráním centrální nervové soustavy. Ta má na svědomí mentální schopnost, schopnost udržet pozornost a schopnost soustředění. Také působí na kvalitu vnímání, myšlení a na stupeň řečových a komunikačních dovedností.³⁸

3.3.3 Sociální a citová připravenost

Pro úspěšný začátek v základní škole je důležitá sociální zralost. Pro úspěšnou adaptaci na školu a školní připravenost jsou nezbytné autoregulační procesy a jejich úroveň.

---

³⁴ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 12

³⁵ OTEVŘELOVÁ, Hana, *Školní zralost a připravenost*, 2016, s. 51

³⁶ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 12

³⁷ SEDLÁČKOVÁ, Hana a kol., *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*, 2012, s. 55-56

³⁸ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 12-13

Dítě by mělo zvládat ovládat své chování, přijmout autoritu pedagoga a navazovat sociální kontakty s vrstevníky.³⁹ Důležitá je u dítěte emoční stabilita a aby dítě respektovalo běžné normy chování.⁴⁰ Také by mělo být schopno separovat se od rodiny po dobu školní docházky.⁴¹ Dále by dítě mělo samo zvládat hygienu a sebeobslužné návyky. Mělo by se zvládnout obléct, obout, zavázat si tkaničky, zvládnout samo stolovat apod.⁴²

3.4 Diagnostika školní zralosti

Testy, které slouží k určení školní zralosti jsou z velké části v pravomoci školských poradenských zařízení⁴³

3.4.1 Orientační test školní zralosti

Česká verze Kernova testu, kterou vypracoval Jaroslav Jirásek, a to Orientační test školní zralosti, je nejznámějším testem pro diagnostiku školní zralosti. Obsahem testu jsou tři úkoly. Prvním úkolem je nakreslení mužské postavy, druhý úkol je napodobit psací písmo a třetím je obkreslit skupinu bodů. K hodnocení každého úkolu slouží pětibodová hranice. Kernův test měl šest úkolů a třístupňové hodnocení.⁴⁴

První úkol, kresba lidské postavy zjišťuje lateralitu, grafomotoriku a celkovou rozumovou úroveň. V druhém úkolu se u dítěte sleduje, zda je schopno se soustředit a jaké úsilí u toho vyvine. Třetí úkol je zaměřen na zrakově pohybovou koordinaci a na přesnost dítěte.⁴⁵

3.4.2 Reverzní test

K diagnostice školní zralosti patří také reverzní test, který zjišťuje zralost dítěte pro výuku čtení. Při reverzním testu má dítě před sebou 84 párů různých geometrických tvarů a jeho úkolem je určit, jestli jsou tvary shodné nebo zda jsou odlišné otočením nebo tvarem.⁴⁶

---

³⁹ OTEVŘELOVÁ, Hana, *Školní zralost a připravenost*, 2016, s. 45

⁴⁰ DANDOVÁ, Eva a kol., *Školní zralost a odklady školní docházky* 2018, s. 15

⁴¹ BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a kol., *Školní zralost a její diagnostika*, 2017, s. 13

⁴² PUGNEROVÁ, Michaela a Ivana DUŠKOVÁ, *Z předškoláka školákem*, 2019, s. 17

⁴³ SEDLÁČKOVÁ, Hana a kol., *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*, 2012, s. 35

⁴⁴ SVOBODA, Mojmír a kol., *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*, 2015, s. 626

⁴⁵ JUCOVIČOVÁ, Drahomíra, ŽÁČKOVÁ, Hana, *Je naše dítě zralé pro vstup do školy*, 2014, s. 39

⁴⁶ OTEVŘELOVÁ, Hana, *Školní zralost a připravenost*, 2016, s. 39

4 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A VSTUP DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Čtvrtá kapitola se zabývá významem mateřské školy, popisuje cíle předškolního vzdělávání a možnosti komunikace mateřské školy a rodičů dětí. Dále se věnuje vstupu dítěte do základní školy, zápisem do školy, možným odkladem školní docházky a také rizikovými faktory, které mohou ohrozit vstup dítěte do školy.

4.1 Mateřská škola

Mateřská škola je určena pro děti od tří do šesti let. Někdy může být omezením pro přijetí dítěte kapacita předškolního zařízení. Mateřská škola je zejména výchovná instituce, která děti připravuje na povinnou školní docházku. Sociální a motorický rozvoj má vliv na rozvoj řečových dovedností. Dále se snaží u všech dětí o tělesný, morální a také o intelektový rozvoj.

Jelikož děti přicházejí z různých rodinných či sociokulturních prostředí, nemusí se všechny děti zvládnout přizpůsobit stylu výchovy či vzdělávání. Zvláště děti, které žijí v nedostatečně podněcujícím prostředí, mají problémy se socializací. Zde je proto pobyt v mateřské škole přínosem.

Podle výzkumů platí, že čím déle navštěvovalo dítě mateřskou školu, tím menší má problémy s tím, že by neuspělo v základní škole.⁴⁷

4.1.1 Cíle předškolního vzdělávání

Cíle předškolního vzdělávání jsou dány Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (RVP PV), který se zabývá čtyřmi cílovými kategoriemi. Cíle určuje ve formě záměrů a ve formě výstupů, nejdříve v obecné úrovni a poté v oblastní. Do zmíněných čtyř cílových kategorií patří rámcové cíle, které se zabývají rozvojem dítěte a jeho učením a poznáním, osvojováním si hodnot a osvojením si osobnostních postojů. Dále do nich patří dílčí cíle, a to v oblasti biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní a také enviromentální. Dílčí cíle formulují konkrétní záměry určité vzdělávací oblasti. Mezi čtyři cílové kategorie ještě řadíme klíčové kompetence a dílčí výstupy. Klíčové kompetence vymezují výstupy, které jsou v předškolním vzdělávání dosažitelné. Dílčí výstupy odpovídají dílčím cílům, jsou to dílčí dovednosti, poznatky, postoje a hodnoty.⁴⁸

⁴⁷ BACUS-LINDROTH, Anne, *Vaše dítě od 3 do 6 let*, 2009, s. 15

⁴⁸ RVP PV 2018, s. 9, [cit. 2020-05-10]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/45304/>

4.1.2 Spolupráce a komunikace s rodiči

Velkou výhodou při předškolním vzdělávání je pro dítě spolupráce mezi rodiči a mateřskou školou. Záleží hodně také na formě, jak jsou rodičům informace předávány. Není třeba čekat až projeví zájem rodiče, mateřská škola je může sama vyzvat ke spolupráci. Nejlepší formou je osobní setkání s rodiči. Je dobré, když mateřská škola na začátku školního roku uspořádá informační schůzku, kde se rodiče dozví všechny důležité informace. Pokud tato varianta není možná, další variantou je informovat rodiče písemně přes webové stránky.⁴⁹

4.2 Vstup dítěte do školy

Rodiče se často ptají, jak dítě na zápis do školy připravit. Je nutné vzít v potaz dvě roviny, a to psychickou a výkonovou. Psychická rovina zahrnuje to, že bychom měli dítě připravit tak, aby se do školy nebálo jít. Vhodné je s dítětem školu navštívit dříve než až v samotný zápis. Je možné do školy s dítětem zajít například během dnů otevřených dveří nebo v rámci jiné školní akce. U výkonové stránky není potřeba speciální příprava, stačí dítě připravit na to, že u zápisu bude kreslit nebo řekne básničku či zazpívá píseň.

4.2.1 Zápis dítěte do školy

Zápis je určen pro děti, které dosáhly věku šesti let od září do prosince minulého roku, popřípadě děti, které dosáhnou šesti let do konce srpna. Zápisu se musí účastnit i děti, které v loňském roce dostaly odklad povinné školní docházky.⁵⁰

Základní školy se řídí podle svých potřeb a zvyklostí, protože průběh zápisu není určen vyhláškou či zákonem. Na některých školách zápis probíhá klasickou formou a to tak, že dítě má za úkol nakreslit obrázek, říct báseň, zazpívat píseň nebo krátce mluvit s učitelem. Zápisu se účastní učitelé budoucích prvních tříd, dále školní psycholog nebo speciální pedagog. Někdy je přítomen u zápisu i poradenský psycholog.

Některé základní školy naopak volí zápis více hravou formou. Pomocí hry dítě ukazuje svoje schopnosti a dovednosti. Dochází tak k lepšímu určení školní zralosti, k prevenci vzniku specifických poruch učení a jiných obtíží a také dochází k vhodnému rozdělení dětí do prvních tříd. Existují také základní školy výběrového typu. To znamená, že nabízejí rozšířenou výuku například cizích jazyků, informačních technologií, sportu nebo hudebních a výtvarných činností. Specifické požadavky na schopnosti a dovednosti dítěte jsou kladeny i u soukromých základních škol. Zápis na těchto školách je podobný přijímacímu řízení.

⁴⁹ OTEVŘELOVÁ, Hana, *Školní zralost a připravenost*, 2016, s.29

⁵⁰ BENÍŠKOVÁ, Tereza, *První třídou bez pláče*, 2007, s. 14

Zda je dítě přijato do základní školy či ne, jsou rodiče obeznámeni ředitelem školy, který posílá vyrozumění v zákonné lhůtě písemnou formou. Stejně tak, pokud je navržen odklad povinné školní docházky na žádost rodičů.⁵¹

4.2.2 Odložení školní docházky

Pokud se stane, že dítě není fyzicky ani psychicky na vstup do základní školy zralé, může zákonný zástupce dítěte požádat o odklad školní docházky o 1 školní rok ředitele školy. Zákonný zástupce musí doložit písemné vyjádření školského poradenského zařízení jako je pedagogicko – psychologická poradna (PPP) nebo speciálně pedagogické centrum (SPC), jestliže mají dítě v péči. Dále je potřeba doložit vyjádření odborného lékaře ať pediatra nebo jiného odborníka nebo klinického psychologa, pokud je u něj dítě v péči.⁵²

4.2.3 Rizikové faktory ohrožující úspěšnost dítěte v základní škole

Jedná se o děti, u kterých se objevuje opoždování ve vývoji či je jejich vývoj nerovnoměrný. Takovým dětem po nástupu do základní školy hrozí neúspěch a mohou se u nich objevit specifické poruchy učení. Právě nedostatečný vývoj percepčně motorických schopností může mít za následek vznik specifických poruch učení. Může se to týkat zrakové percepce, kdy se u dětí často objevuje dyslexie, porucha čtení. Dále v oblasti sluchové percepce s tím souvisí dysortografie, porucha pravopisu. Významným předpokladem pro psychickou, duševní zralost je schopnost dítěte se koncentrovat, proto mezi další rizikové faktory patří problematika poruchy pozornosti. Tato problematika souvisí s dětmi se syndromem poruchy pozornosti (ADD), nebo se syndromem poruchy pozornosti s hyperaktivitou (ADHD). Právě u těchto dětí bývá častý nerovnoměrný či opožděný vývoj. Rizikovým faktorem jsou i děti s opožděným vývojem řeči. Dále pak děti s vývojovou dysfázií, kdy je narušena pojmová složka řeči a děti mají problém s porozuměním a tvořením pojmů. Tyto obtíže pro dítě představují problémy ve výuce, mohou se přidružovat specifické poruchy učení. Dalším rizikovým faktorem spojeným s řečí jsou těžké kombinované vady řeči a poruchy komunikace, které dítě ve škole negativně ovlivňují. Zde je proto na místě odklad školní docházky o jeden rok, který dopomůže dozrání centrální nervové soustavy (CNS) a také může být dítěti věnována potřebná péče ke zlepšení řeči.⁵³

---

⁵¹ JUCOVIČOVÁ, Drahomíra, ŽÁČKOVÁ, Hana, *Je naše dítě zralé pro vstup do školy*, 2014, s. 37

⁵² JUCOVIČOVÁ, Drahomíra, ŽÁČKOVÁ, Hana, *Je naše dítě zralé pro vstup do školy*, 2014, s. 39

⁵³ JUCOVIČOVÁ, Drahomíra, ŽÁČKOVÁ, Hana, *Je naše dítě zralé pro vstup do školy*, 2014, s. 45-47

5 METODIKA ZJIŠŤOVÁNÍ ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOSTI DÍTĚTE

5.1 Cíl a výzkumné otázky

Hlavním cílem praktické části je zjistit, zda bude viditelný rozdíl v připravenosti dítěte na vstup do základní školy s odstupem několika měsíců.

V listopadu 2019 byl proveden první výzkum a v březnu 2020 se výzkum u dětí opakoval.

Výzkumné otázky:

Která oblast školní připravenosti je u dětí předškolního věku nejvíce problémová?

Která oblast školní připravenosti je naopak u dětí ve věku předškolního věku let nejméně problémová?

5.2 Metody výzkumu

Při výzkumu byl použit kvalitativní přístup.

Definice: „Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“⁵⁴

K získání potřebných dat bylo použito zúčastněné pozorování, Orientační test školní zralosti od Jaroslava Jiráka a záznamový arch, který se využívá při zápisu do první třídy ZŠ.

5.2.1 Zúčastněné pozorování

„Zúčastněným pozorováním je možné popsat, co se děje, kdo nebo co se účastní dění, kdy a kde se věci dějí, jak se objevují a proč. Tato strategie se používá v etnografickém výzkumu nebo v případových studiích, které se soustřeďují na hloubkový popis a analýzu nějakého jevu.“⁵⁵

Pozorovala jsem vybrané děti v mateřské škole a zaměřila jsem se na oblast všeobecných znalostí, oblast komunikace a čtenářských dovedností, oblast matematických představ a na oblast motoriky a zručnosti. Vycházela jsem ze záznamového archu využívaného u zápisu do základní školy, který obsahoval jednotlivé oblasti zkoumání. Pokud bylo potřeba,

---

⁵⁴ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, 2012, s. 50

⁵⁵ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, 2012, s. 193

doptala jsem se na informace paní učitelky. Získané informace byly zaznamenány a na závěr porovnány.

5.2.2 Orientační test školní zralosti

Práce byla s každým dítětem individuální. Bylo vytvořeno takové prostředí, aby dítě mělo zajištěno klid a mohlo se plně na vyplňování testu soustředit. Každé dítě postupně vyplňovalo všechny tři úkoly, za které obdrželo body, které byly vyhodnoceny podle manuálu. Nejlepší výsledek byl dosažení celkově jednoho bodu, a naopak nejhorší výsledek byl získání pěti bodů. Vypracované testy jednotlivých dětí jsou k naleznutí v přílohách.

5.2.3 Záznamový arch s jednotlivými oblastmi – zápis do školy

Byly zformulovány oblasti podle záznamového archu, který se využívá u zápisu do první třídy základní školy, které by dítě předškolního věku mělo zvládat. Díky výsledkům výzkumného šetření se pokusím zjistit, která oblast dělá dětem největší problém a kterou naopak zvládají bezproblémově.

5.3 Výzkumný vzorek

Pro výzkum byla vybrána Mateřská škola v Přerově. Na začátku výzkumu byly stanoveny kritéria, podle kterého byly děti vybrány. Prvním z nich bylo, aby vybrané děti dosáhly předškolního věku. Druhým kritériem bylo, aby s výzkumem souhlasili zákonní zástupci vybraných dětí.

Nakonec podle těchto kritérií bylo vybráno 6 dětí, 3 chlapci a tři dívky.

5.4 Výsledky výzkumu LISTOPAD

5.4.1 Ema

Ema měla v listopadu 5 let a 7 měsíců a je pravák. Během vyplňování jednotlivých úkolů Jiráskova testu byla soustředěná a hodně se snažila.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup i končetiny. Hlava není připojena k trupu krkem a chybí uši. Obličej má oči, nos i pus. Na obou pažích jsou nakresleny 3 prsty. Postava nemá oblečení.

Nápodoba psacího písma: Písmena nejdou rozpoznat, je dodržena téměř vodorovná linie.

Obkreslení skupiny teček: Podobá se předloze. Výškou ani šířkou ji dvakrát nepřevyšuje. Počet teček je o jednu víc. Některé tečky má vykreslené a některé má prázdné.

Ema získala celkově 10 bodů, což označuje slabší průměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Ema zná své jméno, zvládá popsat členy své rodiny. Výborně se orientuje ve svém okolí, ví, kam chodí do školky a kde bydlí. Zvládne popsat okolí školky, co během cesty potkává apod. V novém prostředí bývá trochu nejistá a nějakou dobu jí trvá, než si zvykne.

Komunikace a čtenářské dovednosti

Co se týká čtenářských dovedností, určí již některá písmena, ale je to pro ni ještě náročné, stejně jako určit počáteční hlásku ve slově. Zvládá výborně popisovat obrázky i předměty, je u toho hodně všímavá. Komunikuje bez problému ve větách a v dialogu je vidět, že si je jistá. Je šikovná ohledně učení se nových říkanek a písniček, ale při zpívání písničky potřebuje pomoci.

Matematické představy

Ema pozná některé číslice, počítat ještě nezvládá. Výborně se orientuje v určování řady. Zvládá určit poslední, první řadu. Hodně ji baví skládání puzzlí, dokáže u toho vydržet opravdu dlouho a jde jí to rychle. Barvy pozná, ale ještě se jí některé barvy pletou. S maximálním úsilím pozná některé geometrické tvary a je schopna porovnat velikosti.

Motorika a zručnost

Nemá problém se přizpůsobit konkrétní činnosti, pokud dojde k neúspěchu, špatně ho zvládá. Zavazování tkaniček u bot s menšími problémy zvládne. Pohyb má koordinovaný, udrží výborně rovnováhu. Tužku ještě nedoručí správně, je potřeba ji opravit. Nakreslí postavu maminky, ale s podpisem ještě bojuje.

5.4.2 Kristýna

V listopadu měla Kristýna 7 let a 1 měsíc. Kristýna je pravák. Při vyplňování úkolů Jiráskova testu se vždy ptala, kolik toho ještě bude. U obkreslení skupiny teček si v předloze body nejprve spočítala a teprve poté začala pracovat.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup i končetiny. Hlava není větší než trup a je spojena krkem. Na hlavě jsou vlasy, obličej má oči a ústa. Končetiny jsou zobrazeny pouze jednoduchými čarami.

Nápodoba psacího písma: Písmo je dobře čitelné. Je vidět, že počáteční písmeno je větší a je tak patrné, že jde o velké písmeno. Písmena jsou dobře spojena ve tři slova, chybí jen tečka nad i.

Obkreslení skupiny teček: Napodobení předlohy je skoro dokonalé. Odpovídá přesně počet teček i velikost. Není patrné ani vychýlení tečky ze sloupce nebo z řady.

Celkově Kristýna získala 6 bodů, to značí nadprůměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Kristýna zná své jméno, stejně tak členy rodiny. Ví, kde bydlí, kam chodí do školky, pozná své okolí. Pokud se dostane do nového prostředí, nebojí se.

Komunikace a čtenářské dovednosti

S menšími problémy zvládá poznat písmena a pokud jí někdo pomůže je schopna analyzovat i počáteční hlásku ve slově. Nemá žádný problém s pojmenováváním obrázků a věcí. Komunikuje srozumitelně a mluví ve větách. V dialogu si je vždy jistá, nemá problém komunikovat s kýmkoliv. Je hodně upovídaná, takže zazpívat písničku či říct říkanku jí vůbec nevadí. Kolikrát se tím sama chlubí a chce ukázat, že se naučila něco nového.

Matematické představy

Kristýna pozná již většinu číslic, napočítá do deseti. S problémy zvládá přiřazovat správnou číslici k počtu předmětů. Orientuje se v řadě, dokáže určit, kde je první, poslední řada. Puzzle skládá bez větších problémů. Je vidět, že ji to i hodně baví. Co se týče poznávání geometrických tvarů, určování velikostí a poznávání barev, je opravdu šikovná. Barvy ani tvary se jí téměř nepletou.

Motorika a zručnost

Při konkrétní činnosti se dokáže přizpůsobit, zvládá dodržovat pokyny a řídit se jimi. Pokud se jí něco nepovede, nic si z toho nedělá a snaží se dál. Pohyby při běžných činnostech má koordinované a výborně udrží rovnováhu. Bezpečně zvládá také zavazování tkaniček. Umí se podepsat a umí nakreslit postavu maminky. Tužku ještě nedrží vždy správně, je potřeba ji opravovat. Ohledně vyslovování hlásek není žádný problém, který by ji v řeči omezoval.

5.4.3 Lili

Lili v listopadu měla 6 let a 11 měsíců. Lili je pravák a u vyplňování se snažila, ale neustále sledovala všechno okolo sebe. Část s napodobením písma pro ni byla nejhorší, vůbec nevěděla jak na to. Nakonec zvládla alespoň třetí část věty.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny, které jsou zobrazeny pomocí jednoduchých čar. Hlava není s trupem spojena krkem a prsty na každé ruce má postava jen tři. Obličej má oči a ústa a na hlavě jsou vlasy.

Nápodoba psacího písma: Napodobení písma není kompletní. Chybí první dvě části. Lze rozpoznat jedno písmeno. Tečka nad i a na konci slova nechybí.

Obkreslení skupiny teček: Odpovídá počet bodů, poslední sloupec bodů je od zbytku oddělen mezerou.

Lili získala z testu 11 bodů, což značí hodnocení slabší průměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Lili bezpečně zná své jméno a členy rodiny. Vyzná se ve svém nejbližším okolí, ví dobře, kde bydlí a kam chodí do školky. S pomocí dospělého se zorientuje v novém prostředí, ale nějakou dobu jí trvá si na něj zvyknout.

Komunikace a čtenářské dovednosti

S poznáváním písmen a s určením počátečních písmen ve slově má Lili velký problém. Zato bezpečně zvládá popisovat předměty a obrázky. Komunikuje, ale je velmi stydlivá a tichá. V dialogu je hodně nejistá. Při zpívání písničky nebo při přednesu říkanky je hodně nervózní, ale nakonec to vždy s pomocí zvládne.

Matematické představy

Některé číslice bezpečně pozná. Do deseti ještě napočítat nezvládne, ani přiřadit správnou číslici k počtu předmětů. Dokáže určit řadu, zda je poslední či první. Puzzle skládá bez větších problémů, je u nich hodně trpělivá. S problémy pozná některé geometrické tvary. Barvy zvládá s přehledem, nepleťou se jí.

Motorika a zručnost

Dokáže se přizpůsobit konkrétní činnosti. Plní vždy všechny úkoly a řídí se pokyny. Na neúspěch reaguje v klidu, nekřičí, nevzteká se. S dopomocí si zaváže tkaničky u bot. Pohyby jsou u Lili koordinované, zvládá udržet rovnováhu. Ještě se nedokáže úplně přesně podepsat, objevují se ještě chyby. Zvládne nakreslit postavu maminky a s dopomocí a opravou téměř správně drží tužku. Má problém s vyslovováním hlásek, a to konkrétně s r, a ř.

5.4.4 Jan

Jan měl v listopadu 5 let a 9 měsíců. Jan je levák a během vyplňování jednotlivých úkolů Jiráskova testu byl velmi v klidu. Třetí úkol obkreslení skupiny teček mu činil problém, i když si počítal jednotlivé body v předloze.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava je větší než tělo a není připojena k trupu krkem. Na hlavě jsou nakresleny vlasy a vousy. Obličej má oči a ústa.

Končetiny jsou vyznačeny pomocí jednoduchých čar a na každé ruce má postava jen tři prsty. Oblečení ani pokrývka hlavy zde není.

Nápodoba psacího písma: Dají se rozeznat dvě písmena, ale jinak jsou písmena nečitelná. Všechny části jsou spojeny do jedné.

Obkreslení skupiny teček: Napodobení bodů se vůbec nepodobá předloze. Bodů je nespočet a nejsou vyplněny.

Celkový počet představuje 12 bodů a označuje tak podprůměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Jan zná své jméno i svou rodinu, kterou zvládne popsat. Orientuje se, kde bydlí a kam chodí do školky.

Komunikace a čtenářské dovednosti

Nepozná písmena, nedokáže analyzovat počáteční hlásku ve slově. S pomocí pojmenuje obrázky a předměty. Komunikuje, ale v dialogu je nejistý. S pomocí zazpívá písničku nebo řekne říkanku.

Matematické představy

S vynaložením maximálního úsilí pozná některé číslice a s pomocí napočítá do deseti. Nezvládne přiřadit správnou číslici k počtu předmětů. Rozlišuje poslední, první řadu, ale je mu potřeba pomoci. Puzzle poskládá sám, pozná geometrické tvary, porovná velikost a zná barvy.

Motorika a zručnost

S problémy se přizpůsobuje konkrétní činnosti. Často není schopen poslechnout pokyny a řídit se jimi. Na neúspěch reaguje nepřiměřeně, většinou se vzteká, křičí, někdy i pláče. Pohyby má koordinované, někdy ještě nezvládne udržet rovnováhu. Tkaničky si zaváže s dopomocí. Nezvládne se podepsat, ale nakreslí postavu maminky. Tužku drží správně a všechny hlásky vyslovuje dobře.

5.4.5 Max

Max měl v listopadu 6 let a 11 měsíců. Je levák a u vyplňování jednotlivých úkolů Orientačního testu školní zralosti byl velmi soustředěný.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: U postavy je patrná hlava, trup a končetiny. Hlava je spojena s trupem krkem a není větší než tělo. Obličej má oči, nos i ústa. Končetiny jsou zobrazeny pouze jednoduchými čarami. Oblečení ani vlasy postava nemá.

Nápodoba psacího písma: Je patrné rozdělení na tři části, lze rozpoznat čtyři písmena. Nechybí tečka nad i a tečka na konci věty.

Obkreslení skupiny teček: Zobrazení bodů odpovídá předloze, počet bodů je stejný. Žádný z bodů se nijak nevychyluje z řady či sloupce.

Max získal 9 bodů, výsledek označuje průměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Max zná své jméno i své členy rodiny. Nedělá mu problém popsat, kde bydlí a kam chodí do školky, orientuje se ve svém okolí. Max je hodně komunikativní, ale pokud se dostane do nového prostředí, má strach a působí trochu zakřikle.

Komunikace a čtenářské dovednosti

Jde mu poznávání písmen a zvládne i analyzovat počáteční hlásku ve slově. Předměty i obrázky zvládá výborně pojmenovávat. Je hodně komunikativní, mluví ve větách. V dialogu je někdy nejistý. Zvládá zazpívat písničku nebo říct říkanku.

Matematické představy

Pozná číslice a napočítá do deseti. Zvládá bez větších komplikací přiřadit správnou číslici k počtu předmětů. Orientuje se a dokáže určit, zda se jedná o první nebo poslední řadu. Puzzle složí spolehlivě za chvíli. Při poznávání geometrických tvarů se ještě plete. Porovnávání velikostí zvládá a pozná bezpečně i barvy.

Motorika a zručnost

Zvládá se přizpůsobit konkrétní činnosti. V případě drobného neúspěchu jej až na výjimky zvládá dobře. Pohyby má zcela koordinované, rovnováhu udrží. Zvládá si bez cizí pomoci zavázat tkaničky u bot. Max se ještě nedokáže bez pomoci podepsat. Postavu maminky s pomocí zvládne. Když drží tužku, je potřeba ho někdy ještě opravit, aby ji držel dobře. Hlásky vyslovuje správně.

5.4.6 Vojta

V listopadu měl Vojta 7 let. Vojta je pravák a vyplňování Orientačního testu mu nepůsobilo větší problémy. Úkoly hned pochopil a test i celkem rychle vyplnil.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup i končetiny. Na hlavě jsou vlasy, ale hlava není k trupu připojena krkem. Obličej má oči, nos i ústa. Na každé ruce má postava čtyři prsty. Na dolních končetinách jsou nakresleny boty, jinak postava oblečení nemá.

Nápodoba psacího písma: Je znatelné členění na tři části. Jsou čitelná tři písmena a nechybí tečka nad i a tečka na konci. První písmeno není zobrazeno jako velké. Každopádně věta je ve vodorovné linii.

Obkreslení skupiny teček: Počet teček odpovídá předloze, jednotlivé body jsou vyplněny, jen je obrázek menší než předloha, jinak v pořádku.

Součet bodů je 7, což značí průměr.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Všeobecné znalosti

Vojta zná své jméno i členy své rodiny. Bezpečně se orientuje ve svém okolí a ví, kde bydlí i kam chodí do školky. V novém prostředí mu trvá déle se zorientovat.

Komunikace a čtenářské dovednosti

S vynaložením maximálního úsilí pozná některá písmena. Analyzovat počáteční hlásku ve slově ještě nezvládne, ale bez problému pojmenovává obrázky i předměty. V komunikaci si je jistý, stejně tak v dialogu. Se zádrhly řekne říkanku nebo zazpívá písničku.

Matematické představy

Zná některé číslice, ale napočítat do deseti neumí. Nezvládne přiřadit správnou číslici k počtu předmětů. Zato zvládne rozlišit, kde je první, poslední řada. Puzzle skládá bez větších problémů. S pomocí pozná některé geometrické tvary. Barvy pozná, ale ještě se mu hodně pletou.

Motorika a zručnost

Někdy se nezvládá přizpůsobit konkrétní činnosti, nezvládá se řídit pokyny. Na neúspěch reaguje často agresivně. S problémy si zaváže tkaničky u bot. Co se týká pohybů, ty má koordinované a rovnováhu také udrží. S pomocí se zvládne podepsat a s pomocí nakreslí i postavu maminky. Tužku drží špatně, je potřeba ho neustále opravovat. S výslovností má problém, některé hlásky ještě nedokáže správně vyslovit.

5.5 Výsledky výzkumu BŘEZEN

5.5.1 Ema

V době druhého výzkumu měla Ema 5 let a 11 měsíců.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup, končetiny. Hlava není připojena k trupu krkem. Na jedné ruce jsou čtyři prsty, na druhé ruce tři prsty. Obličej má oči, nos, ústa i uši. Postava má boty, je oblečená a na hlavě má vlasy.

Nápodoba psacího písma: Je znatelné rozdělení na dvě části, písmo je čitelné. Písmena jdou poznat.

Obkreslení skupiny teček: Napodobení podle předlohy je skoro přesné. Počet bodů odpovídá, jen velikostně jsou body větší.

Ema získala z testu 5 bodů, to značí hodnocení nadprůměr.

Ema v listopadu získala z testu školní zralosti 10 bodů. Je vidět zlepšení, a to hlavně v napodobení psacího písma. V listopadu byla písmena nečitelná.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Matematické představy

Oproti listopadu již Ema zvládá celkem počítat. Barvy se jí už téměř nepletou. Dokonce již skoro bez pomoci určuje geometrické tvary.

Motorika a zručnost

Zlepšila se i s podpisem, stále se však objevuje špatné držení tužky.

5.5.2 Kristýna

V době druhého výzkumu měla Kristýna 7 let a 5 měsíců.

Orientační test školní zralosti od Jiráka

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, krk, trup a končetiny. Na obličeji jsou nakresleny oči, nos, ústa, tváře. Na hlavě má postava vlasy. Končetiny jsou nakresleny pouze jednoduchými čarami. Prsty nejsou nakresleny ani na jedné ruce.

Nápodoba psacího písma: Písmena jsou dobře čitelná. Jsou oddělena na tři části. Nechybí tečka na konci věty a nechybí ani tečka nad i.

Obkreslení skupiny teček: Body jsou přesně podle předlohy. Odpovídají velikostí, žádný bod se nevychyluje z řady ani ze sloupce.

Kristýna získala celkem 7 bodů, výsledek značí průměr.

Kristýna v listopadu z testu získala 6 bodů, což byl o bod lepší výsledek. Nyní se jí nepovedl druhý úkol s napodobením psacího písma.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Většinu věcí zvládala bez problému již v listopadu.

5.5.3 Lili

V době druhého výzkumu měla Lili 7 let a 3 měsíce.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny, které jsou zobrazeny pomocí jednoduchých čar. Paže jsou ukončeny na každé ruce třemi prsty. Obličej má oči a ústa, chybí uši. Na hlavě jsou nakresleny vlasy, ale hlava není k trupu připojena krkem.

Nápodoba psacího písma: Je znatelné rozdělení písmen na tři části. Polovina písmen je čitelná, tečka nad i a na konci věty nechybí. Písmena jsou ve vodorovné linii.

Obkreslení skupiny teček: Podobá se předloze, sedí počet bodů a jednotlivé body jsou vybarvené. Pouze velikostně je oproti předloze celek větší.

Lili získala celkem 9 bodů, výsledek označuje průměr.

Lili se v úkolech zlepšila. A to hlavně v úkolu nápodoba psacího písma a v úkolu obkreslení skupiny teček.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Komunikace a čtenářské dovednosti

Zlepšení v oblasti komunikace a čtenářských dovedností, kdy už zvládá poznat písmena, která v listopadu poznat nezvládala.

Matematické představy

Už zvládne napočítat do deseti, ale někdy ještě chybuje. Oproti listopadu udělala velký pokrok. I poznávání geometrických tvarů ji nedělá už takové problémy.

Motorika a zručnost

Lili se zvládne již sama podepsat. S vyslovováním hlásek r a ř má stále problém.

5.5.4 Jan

V době druhého výzkumu měl Jan 6 let a 1 měsíc.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup a končetiny. Hlava je k trupu připojena krkem. Postava má na hlavě vlasy a obličej má oči a ústa. Chybí uši i nos. Každá ruka má pět prstů. Končetiny jsou nakresleny pouze jednoduchými čarami.

Nápodoba psacího písma: Většina písmen je čitelných. Písmeno na začátku je velké. Písmena jsou rozdělena na tři části podle předlohy. Chybí tečka nad i a tečka na konci věty.

Obkreslení skupiny teček: Počet bodů neodpovídá předloze. Body jsou vybarvené, ale větší, než jsou v předloze.

Jan získal celkem 11 bodů, což značí slabší průměr. U Jana je vidět patrné zlepšení, a to v úkolu nápodoba psacího písma, se kterým v listopadu hodně bojoval.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Komunikace a čtenářské dovednosti

Již pozná některá písmena, v listopadu nepoznal žádné.

Motorika a zručnost

Stále má problém s uposlechnutím některých pokynů, za to se zlepšil, co se týče reakce na neúspěch. Vzteká se, ale je to mírnější než v listopadu. Už se zvládne sám podepsat, v listopadu to ještě nezvládl.

5.5.5 Max

V době druhého výzkumu měl Max 7 let a 3 měsíce.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup, končetiny. Hlava má krk a vlasy. Obličej má oči, nos i ústa. Krk a končetiny jsou nakresleny pomocí jednoduchých čar. Ruce jsou zakončeny prsty, na každé ruce má postava pět prstů.

Nápodoba psacího písma: Napodobení je celkem čitelné, dá se rozeznat několik písmen. Počáteční písmeno je velké a nechybí tečka nad i a na konci věty.

Obkreslení skupiny teček: Body odpovídají předloze, jsou vybarvené a celek velikostně téměř odpovídá.

Max získal 8 bodů, tento výsledek značí hodnocení průměr. Zlepšení je vidět hlavně ve třetím úkolu v obkreslení skupiny teček, kdy Max získal nejlepší hodnocení a to jeden bod. Jednotlivé body přesně odpovídaly předloze.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Matematické představy

V listopadu se mu ještě trochu pletli geometrické tvary, nyní s poznáváním nemá problém.

Motorika a zručnost

Oproti listopadu se zvládne s menší dopomocí podepsat.

5.5.6 Vojta

V době druhého výzkumu měl Vojta 7 let a 4 měsíce.

Orientační test školní zralosti od Jiráska

Kresba mužské postavy: Postava má hlavu, trup i končetiny. Hlava je k trupu připojena krkem. Postava má na hlavě vlasy, v obličejí oči, nos, ústa. Končetiny nakresleny pomocí jednoduchých čar. Každá ruka má pět prstů.

Nápodoba psacího písma: Je znatelné rozdělení písmen na tři části. Polovina písmen se dá přečíst. Na konci chybí písmeno i, ale nechybí tečky podle předlohy. Písmena jsou napsána ve vodorovné linii.

Obkreslení skupiny teček: Napodobení bodů je zcela přesné. Odpovídá velikost i počet bodů.

Vojta získal v testu 8 bodů, hodnocení označuje průměr. U Vojty je vidět menší zhoršení u kresby postavy.

Pozorování oblastí ze záznamového archu

Motorika a zručnost

Zvládá poznat všechny geometrické tvary. V listopadu nezvládl sám kresbu postavy maminky, nyní ji už zvládá. Zlepšil se i v držení tužky, není potřeba ho tak často opravovat.

5.6 Diskuze výsledků

Praktická část ukazuje výzkumné šetření, které probíhalo u šesti vybraných dětí s časovým rozestupem. První výzkum se konal v listopadu 2019 a v březnu 2020 se u stejných dětí výzkum opakoval. Byly získány výsledky konkrétních dětí a provedeno jejich následné hodnocení.

V době prvního výzkumu, tedy v listopadu získaly v Orientačním testu školní zralosti dvě děti hodnocení průměr, další dvě hodnocení slabší průměr, dále jedno dítě dosáhlo na hodnocení nadprůměr, a naopak jedno dítě získalo hodnocení podprůměr.

V březnu se výzkum opakoval. Celkově získaly čtyři děti hodnocení průměr, jedno dítě hodnocení slabší průměr a jedno dítě získalo hodnocení významný nadprůměr.

Jedno dítě má ve srovnání s prvním výzkumem, který proběhl v listopadu propracovanější postavu. Postava již má uši, vlasy a je patrné, že je postava oblečená. U čtyř dětí nebyl v kresbě postavy zaznamenán pokrok, získaly stejný počet bodů jako v listopadu a to 4 body. A u jednoho dítěte bylo zaznamenáno v kresbě zhoršení.

U druhého úkolu, u nápodoby psacího písma bylo u třech dětí vidět zlepšení, u jednoho dítěte zhoršení a zbylé dvě děti získaly stejný výsledek jako v listopadu.

U třetího úkolu u třech dětí proběhlo zlepšení, tři děti získaly stejný výsledek jak v listopadu, tak v březnu. Z toho dvě děti obdržely 1 bod, což je nejlepší ohodnocení. Jejich nápodoba teček podle předlohy byla dokonalá.

Výzkumné otázky:

Která oblast školní připravenosti je u dětí předškolního věku nejvíce problémová?

U dětí byla největším problémem oblast komunikace a čtenářských dovedností a také oblast matematických představ. Některé děti ještě nezvládaly pojmenovat některá písmena. V oblasti matematických představ měly děti problémy s poznáním číslic a počítáním do deseti. U některých dětí ještě docházelo k tomu, že se jim ještě někdy pletly jednotlivé barvy.

Co se týče Orientačního testu školní zralosti od Jaroslava Jiráska byla pro vybrané děti problémová část s kresbou postavy, kdy většina dětí kreslila jen primitivní kresbu bez dalších detailů. Nejlepší hodnocení v kresbě získalo v březnu jedno dítě, další získaly za kresbu čtyři body a nebylo zde vidět až na menší detaily výraznější zlepšení.

Která oblast školní připravenosti je naopak u dětí ve věku předškolního věku let nejméně problémová?

Děti neměly přílišné problémy v oblasti všeobecných znalostí a v oblasti motoriky a zručnosti. Všechny děti zvládly říct své jméno i popsat členy rodiny. V oblasti motoriky a zručnosti nemělo žádné dítě problémy s koordinací a s udržením rovnováhy. Stejně tak děti zvládaly zavazování tkaniček.

V Orientačním testu školní zralosti byla pro vybrané děti nejméně problémová část obkreslení skupiny teček, kdy některé děti tento úkol napodobily přesně podle předlohy a získaly tak nejlepší hodnocení, a to je získání jednoho bodu.

Výzkum této bakalářské práce byl srovnán s výzkumem bakalářské práce od autorky Hany Vodákové (2017), která do svého výzkumu také zařadila Orientační test školní zralosti od Jaroslava Jiráska. Proto došlo k srovnání obou výzkumů. Autorka si pro svůj výzkum také vybrala 3 chlapce a 3 děvčata v předškolním věku.

Poté, co byly sečteny získané body dětí z výzkumu Vodákové a vyhodnoceny podle příručky, která byla použita k získání výsledků v mém výzkumu, bylo zjištěno, že čtyři děti obdržely hodnocení nadprůměr a dvě děti získaly hodnocení průměr.

V jednotlivých úkolech Orientačního testu školní zralosti získaly děti následující hodnocení.

Kresba mužské postavy

V mém výzkumu získalo nejlepší hodnocení jedno dítě, které v tomto úkolu obdrželo 2 body. Naopak nejhorší výsledek získalo 5 dětí, které za kresbu získaly 4 body. Ve výzkumu Vodákové získaly čtyři děti nejlepší hodnocení a to získáním 2 bodů. Nejhorší výsledek získalo jedno dítě, které obdrželo 4 body.

Nápodoba psacího písma

V mém výzkumu získaly nejlepší výsledek 2 děti, ty obdržely po 2 bodech. Další čtyři děti obdržely všechny po 3 bodech. Ve výzkumu Vodákové získalo v tomto úkolu jedno dítě 1 bod. Nejhorší výsledek v jejím výzkumu mělo 5 dětí, které získaly v hodnocení po 2 bodech.

Obkreslení skupiny bodů

V mém výzkumu obdržely nejlepší výsledek 2 děti, které získaly obě po 1 bodu, což je nejlepší možné hodnocení. Naopak nejhorší výsledek v této části získalo jedno dítě, které získalo 4 body. Ve výzkumu Vodákové získaly nejlepší výsledek 3 děti, každé získalo po 1 bodu. Nejhorší výsledek získalo jedno dítě se získáním 3 bodů.

ZÁVĚR

Cílem teoretické části bylo sumarizovat poznatky o předškolním období, o školní připravenosti a s tím související předškolní vzdělávání a vstup dítěte do základní školy.

V první kapitole jsme si definovali předškolní období. Popsali jsme si somatický, kognitivní a sociální vývoj dítěte. Druhá kapitola se věnovala dětské hře a vývoji dětské kresby. Ve třetí kapitole jsme se zabývali připraveností dítěte pro vstup do základní školy. Vymezili jsme si pojmy jako školní zralost, školní připravenost i nezralost. Byly zde také vypsány některé testy, které slouží k diagnostice školní zralosti u dítěte. Ve čtvrté kapitole jsme se věnovali předškolnímu vzdělávání a vstupu dítěte do základní školy.

Cílem praktické části bylo zjistit, zda bude viditelný rozdíl v připravenosti dítěte na vstup do základní školy s odstupem několika měsíců.

Na začátku výzkumu jsme si položili tyto výzkumné otázky. Která oblast školní připravenosti je u dětí předškolního věku nejvíce problémová? Která oblast školní připravenosti je naopak u dětí ve věku předškolního věku let nejméně problémová? Pro výzkum jsme použili kvalitativní výzkum. Pro získání jednotlivých dat jsme využili Orientační test školní zralosti od Jaroslava Jiráska, záznamový arch užívaný u zápisu do prvních tříd a zúčastněné pozorování. První výzkum se konal v listopadu 2019 a druhý výzkum se opakoval v březnu 2020. Po opakování výzkumu byly jednotlivé výsledky porovnány. Nakonec jsme výsledky ještě porovnali s výsledky bakalářské práce Hany Vodákové, která ve své práci také použila Orientační test školní zralosti.

Zjistili jsme, že u sledovaných dětí vedl rozdíl v připravenosti pro vstup do základní školy jak ke zlepšení, tak i v některých oblastech ke zhoršení nebo nebyl vidět výrazný rozdíl. Jak již bylo řečeno u některých dětí bylo vidět v některých oblastech zhoršení, což mohlo být ovlivněno různými faktory. Dítě mohlo být zrovna v době výzkumu ve špatném rozpoložení, a to pak ovlivnilo jeho soustředěnost a zájem o vyplňování třeba Orientačního testu školní zralosti od Jaroslava Jiráska.

Zjistili jsme, že pro vybrané děti byla nejnáročnější oblast komunikace a čtenářských dovedností a také oblast matematických představ. Týkalo se to poznávání písmen, číslic, počítání a poznávání barev. V Orientačním testu školní zralosti vybrané děti měly největší problém s prvním úkolem, s kresbou postavy. Kreslily primitivní postavy pomocí jednoduchých čar, většinou chyběly postavě uši, vlasy, prsty. Děti na postavě nezobrazovaly příliš detailů.

Naopak nejlépe ze zkoumaných oblastí u dětí dopadla oblast všeobecných znalostí a oblast motoriky a zručnosti. Většina dětí neměla problém s koordinací a bez problému udržely rovnováhu. V Orientačním testu školní zralosti děti nejlépe zvládaly třetí úkol, obkreslení skupiny teček. Tento úkol zvládaly děti výborně, jejich nápodoba odpovídala přesně předloze.

Dále jsme srovnali výsledky Orientačního testu školní zralosti z mého výzkumu s výsledky výzkumu Hany Vodákové. Zde bylo vidět, že každé dítě se vyvíjí individuálně. I když jsou děti stejného věku, nezvládají vše srovnatelně.

Každopádně u každého dítěte bylo od listopadu patrné zlepšení alespoň v některé oblasti. Stejně tak byl vidět pokrok i v Orientačním testu školní zralosti od Jaroslava Jiráska. Zjistili jsme, že i za pár měsíců mohou děti udělat pokrok a zlepšit se.

Samozřejmě k zhodnocení školní připravenosti a určení školní zralosti či nezralosti dítěte je potřeba, aby diagnostika byla založena na komplexním a individuálním hodnocení dítěte. Forma bodového hodnocení nemusí být spolehlivá, často může být u dítěte jen orientačním ukazatelem.

V přílohách se nachází jednotlivé vyplněné testy školní zralosti a záznamový arch, z kterého se vycházelo.

SOUHRN

Bakalářská práce se věnuje připravenosti dítěte pro vstup do základní školy. Skládá se z teoretické a praktické části. Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. V první kapitole se zabýváme vývojem dítěte v předškolním věku. Druhá kapitola se věnuje dětské hře a dětské kresbě. Ve třetí kapitole se zabýváme zralostí dítěte pro vstup do základní školy. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na předškolní vzdělávání a na vstup dítěte do základní školy.

Praktická část se skládala z kvalitativního výzkumu. Ukazovala výzkumné šetření, které probíhalo u šesti vybraných dětí.

Pro výzkum byla vybrána Mateřská škola v Přerově. První výzkum byl proveden v listopadu 2019 a druhý výzkum se opakoval v březnu 2020. K získání potřebných dat byl použit Orientační test školní zralosti a záznamový arch. Vybrané děti jsem pozorovala a zaměřila se u nich na oblasti ze záznamového archu.

Na závěr byly získány výsledky konkrétních dětí a provedeno jejich následné hodnocení.

Celkově bylo u dětí z výzkumu vidět jak zlepšení, tak i zhoršení. Každopádně u každého dítěte byl zaznamenán pokrok alespoň v jedné ze zkoumaných oblastí.

Z výzkumu vyplývá, že diagnostika by měla být založena na komplexním a individuálním hodnocení dítěte.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dítě předškolního věku, školní zralost, školní připravenost, vstup do základní školy

SUMMARY

The bachelor thesis deals with the child's readiness to enter primary school. The thesis contains a theoretical and a practical part. The first chapter deals with the development of preschool-aged children. The second chapter is dedicated to children's play and children's drawing. The third chapter deals with maturity of a child to enter primary school. The fourth chapter focuses on preschool education and on a child's admission to primary school.

Practical part consists of quantitative research. It shows research investigation which took place in six selected children.

Nursery school in Přerov was chosen for the research. The first research was done in November 2019 and the second one in March 2020.

An orientation test of school maturity and record sheet were used to obtain the necessary data. I observed selected children and focused on selected areas from the record sheet.

The results of specific children were obtained and their subsequent evaluation was performed.

Overall, both improvement and deterioration were seen in children. However progress has been recorded in each child in at least one of the studied areas.

The research suggests that diagnostics should be based on a comprehensive and individual assessment of the child.

KEY WORDS

Preschool-aged child, school maturity, school readiness, primary school admission

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BACUS-LINDROTH, Anne. *Vaše dítě ve věku od 3 do 6 let*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. Rádcí pro rodiče a vychovatele. s. 15. ISBN 978-80-7367-563-9.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina, Eva DANDOVÁ, Jana KRATOCHVÍLOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Zora SYSLOVÁ a Lenka ŠULOVÁ. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe, 2017. Školní zralost. s. 11-41. ISBN 978-80-7496-319-3.

BENÍŠKOVÁ, Tereza. *První třídou bez pláče*. Praha: Grada, 2007. Pro rodiče. s. 14. ISBN 978-80-247-1906-1.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina a Vlasta ŠMARDOVÁ. *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. 2. vydání. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. s. 21. ISBN 978-80-266-0793-9.

Diagnostika školní zralosti. Praha: Raabe, c2012. Školní zralost. s. 3-16. ISBN 978-80-87553-52-7.

DANDOVÁ, Eva, Jana KROPÁČKOVÁ, Hana NÁDVORNÍKOVÁ, Daniela PRAVCOVÁ a Irena PŘÍKAZSKÁ. *Školní zralost a odklady školní docházky*. Praha: Raabe, [2018]. Školní zralost. s. 15. ISBN 978-80-7496-373-5.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. s. 50-193. ISBN 978-80-262-0219-6.

HŘÍBKOVÁ, Lenka. *Nadání a předškolní věk*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2013. s. 10-11. ISBN 978-80-7414-595-7.

Jirásek, J. (1992). *Orientační test školní zralosti – příručka*. Bratislava: Psychodiagnostika.

JUCOVIČOVÁ, Drahomíra, Hana ŽÁČKOVÁ, *Je naše dítě zralé pro vstup do školy*. Praha: Grada, 2014. s. 39-47. ISBN 978-80-247-4750-7.

KOPECKÁ, Ilona, *Psychologie 1. díl: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2011. s. 124-131. ISBN 978-80-247-3875-8.

OTEVŘELOVÁ, Hana. *Školní zralost a připravenost*. Praha: Portál, 2016. s. 29-51. ISBN 978-80-262-1092-4.

PUGNEROVÁ, Michaela a Ivana DUŠKOVÁ. *Z předškoláka školákem*. Ilustroval Martina VAŇKOVÁ. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0573-1.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. (2018). [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. [cit. 2020-05-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/45304/>

SEDLÁČKOVÁ, Hana, Zora SYSLOVÁ a Lucie ŠTĚPÁNKOVÁ. *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 35-56. ISBN 978-80-7357-884-8.

SVOBODA, Mojmír, Dana KREJČÍŘOVÁ a Marie VÁGNEROVÁ. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Vydání třetí. Praha: Portál, 2015. s. 624-626. ISBN 978-80-262-0899-0.

SYSLOVÁ, Zora, Jana KRATOCHVÍLOVÁ a Táňa FIKAROVÁ. *Pedagogická diagnostika v MŠ: práce s portfoliem dítěte*. Praha: Portál, 2018. s. 86. ISBN 978-80-262-1324-6.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. s. 75-84. ISBN 978-80-244-2433-0.

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. s. 389-396. ISBN 978-80-262-0714-6.

VODÁKOVÁ, Hana. *Diagnostika školní zralosti a připravenosti u dětí předškolního věku v podmínkách mateřské školy* [online]. Olomouc, 2017 [cit. 2020-06-28]. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. PhDr. Jitka Petrová, Ph.D. Dostupné z: <https://theses.cz/id/9b70h3/>.

SEZNAM ZKRATEK

CNS	Centrální nervová soustava
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
SPC	Speciálně pedagogické centrum
ADD	Porucha pozornosti
ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Ema (listopad)
- Příloha č. 2 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Ema (březen)
- Příloha č. 3 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Kristýna (listopad)
- Příloha č. 4 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Kristýna (březen)
- Příloha č. 5 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Lili (listopad)
- Příloha č. 6 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Lili (březen)
- Příloha č. 7 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Jan (listopad)
- Příloha č. 8 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Jan (březen)
- Příloha č. 9 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Max (listopad)
- Příloha č. 10 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Max (březen)
- Příloha č. 11 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Vojta (listopad)
- Příloha č. 12 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Vojta (březen)
- Příloha č. 13 – Záznamový arch – zápisy do první třídy
- Příloha č. 14 – Souhlas rodičů

Příloha č. 1 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráka Ema (listopad)

T-33

TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: <i>Ema</i>		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

3

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev pa li.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

1000 W

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č.2 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Ema (březen)

T-33.

TZ Forma A

2
ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: Ema		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev palki.

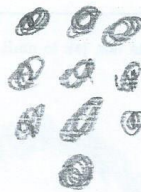
2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Lev palki. 2

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

1

T-33

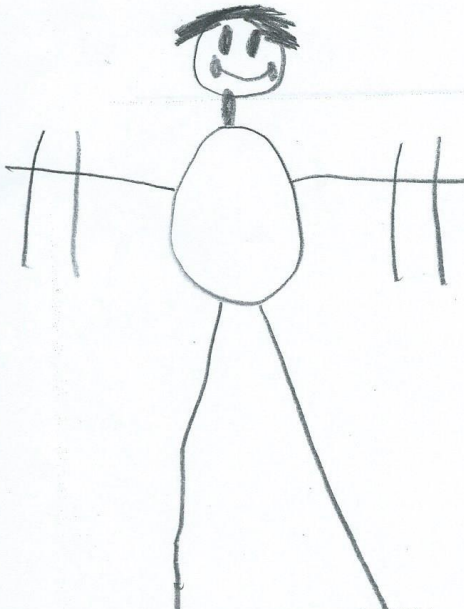
TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: <i>Kristýna</i>		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

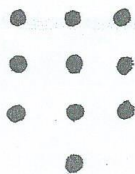
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Ter pali.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Ter pali

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 4 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Kristýna (březen)

T-33

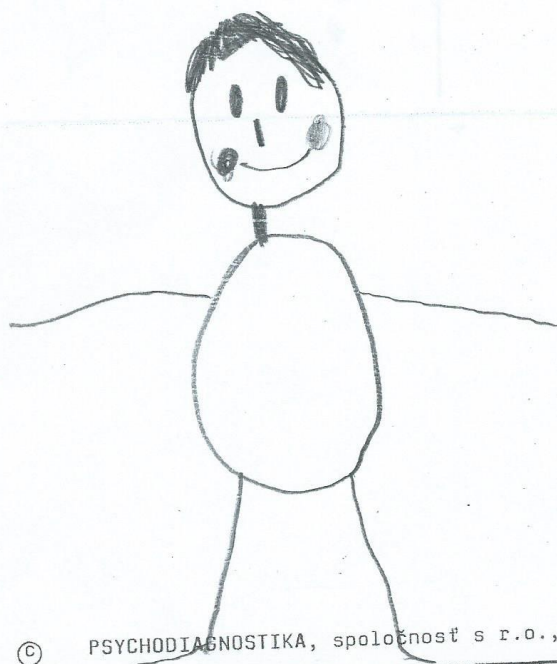
TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: <i>Kristýna</i>		
Priezvisko a meno dieťaťa: <i>Kristýna</i>		
Datum narození:	Věk: r. m.	Datum vyšetření:
Dátum narodenia:	Vek: r. m.	Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů:		
Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

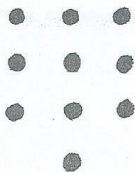
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev pavi.

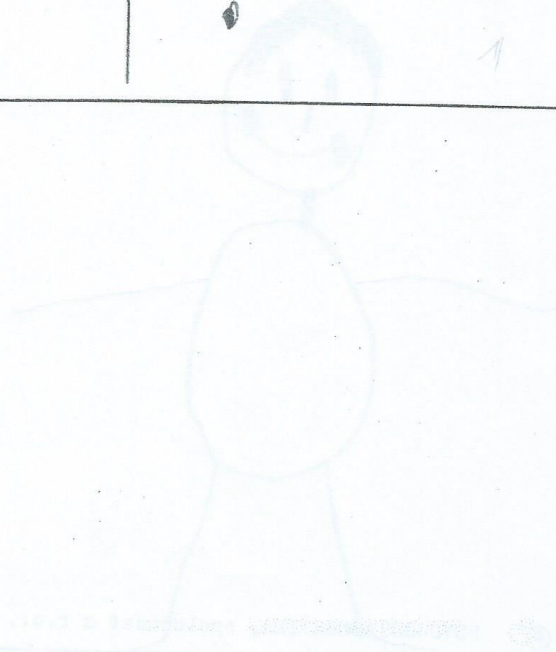
2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Lev pavli.

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

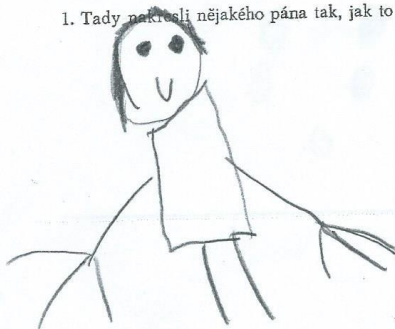
T-33

TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Lili		
Priezvisko a meno dieťaťa:		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

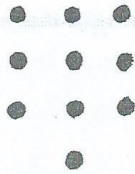
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát naučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev na li.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte naučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

kor

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

T-33

TZ Forma A

2.
ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: Lili			
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:	
Adresa rodičů: Adresa rodičov:			

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

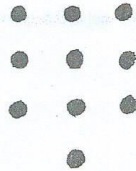
© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lep na li.

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Lep na li.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

2

T-33

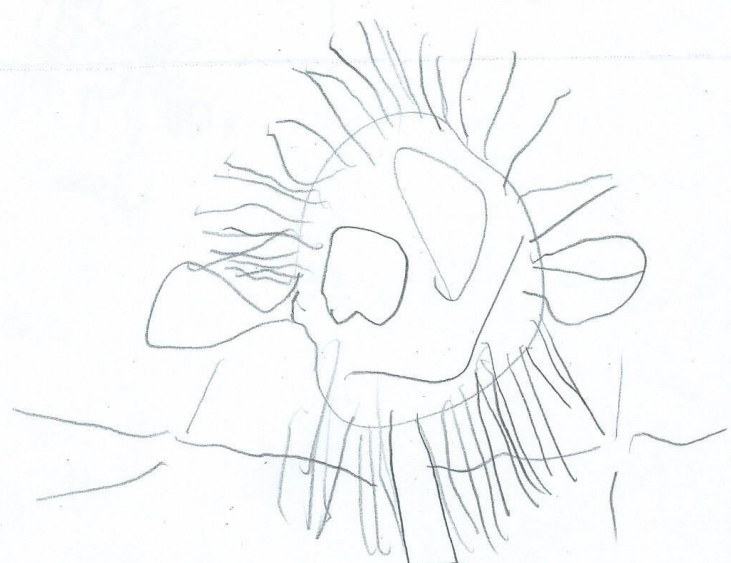
TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Jan		
Přízvisko a meno dieťaťa: Jan		
Datum narození:	Věk: r. m.	Datum vyšetření:
Dátum narodenia:	Vek: r. m.	Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů:		
Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

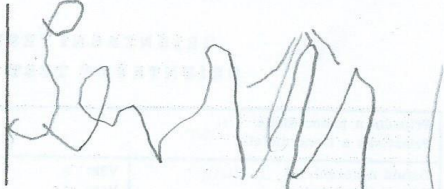
© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolných prohlídek. SZdN, Praha 1968

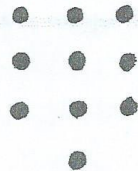
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev na li.

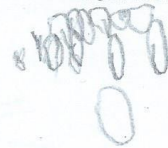
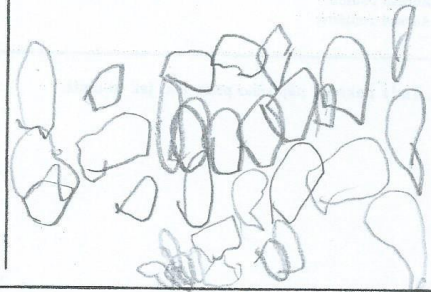
2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

T-33

TZ Forma A

2
ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: Jan		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA spoločnosť s r.o., Bratislava 4

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podivej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev na li.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdne miesto, to tak napiš.

Lev na li

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

3

4

T-33

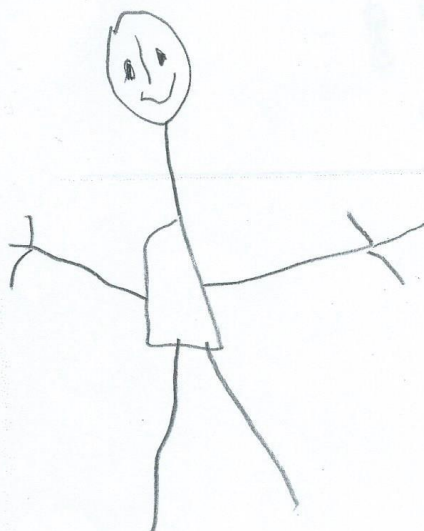
TZ Forma A

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: <i>Max</i> Priezvisko a meno dieťaťa:		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

4

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

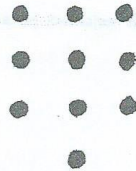
Lev na li.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

3

Lev na li.

3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 10 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráka Max (březen)

T-33.

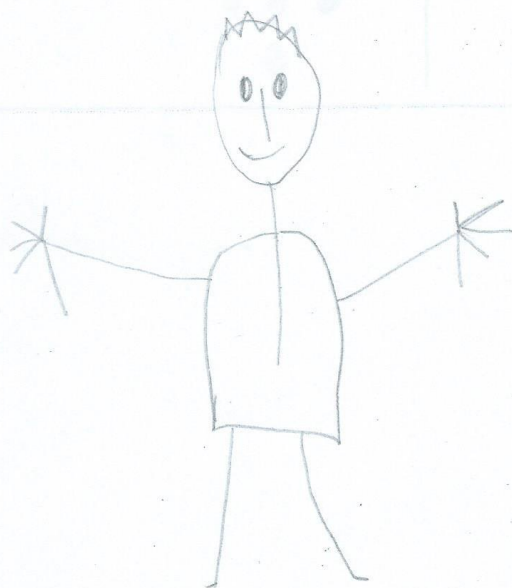
TZ Forma A

2. **ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI***
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: Max		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek-Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek-Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

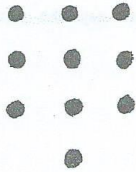
2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev na li.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Lev na li. 3

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

T-33.

TZ Forma A

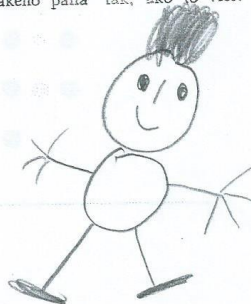
ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: <i>Vojta</i>		
Priezvisko a meno dieťaťa: <i>Vojta</i>		
Datum narození:	Věk: r. m.	Datum vyšetření:
Dátum narodenia:	Vek: r. m.	Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů:	Adresa rodičov:	

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nejakého pána tak, ako to vieš.

3

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Ter pali.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

Ter pali.

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

1

T-33

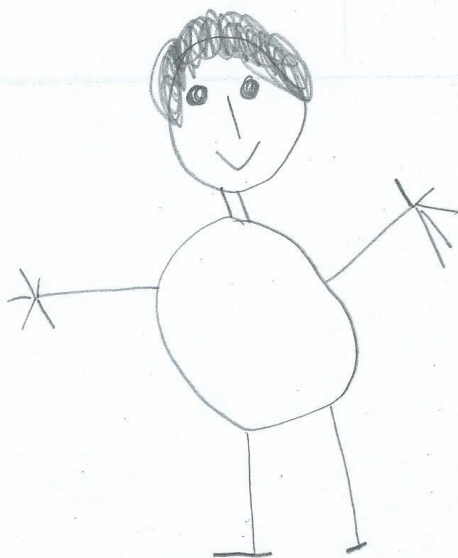
TZ Forma A

2. **ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI***
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

Příjmení a jméno dítěte: Priezvisko a meno dieťaťa: <i>Vojta</i>		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak, ako to vieš.

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

* Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968
Instrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních prohlídek. SZdN, Praha 1968

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát neučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napíš.

Lev p a li.

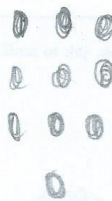
3. Tady jsou takové puntíky. Žkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte neučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobre sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napíš.

Lev p a li.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.

Příloha č. 13 – Záznamový arch – zápisy do první třídy

Záznamový arch - zápisy do první třídy

Jméno dítěte: .....

Věk: .....

Dítě navštěvovalo - nenavštěvovalo MŠ

Dítě je po odkladu školní docházky

Dítě žádá o odklad školní docházky

Dítě žádá o odklad a přijetí do PT

Dítě žádá o přijetí do logopedické třídy

Stupnice pro hodnocení:

- 1 - dosud nezvládá
- 2 - zvládá s vynaložením maximálního úsilí
- s pomocí
- 3 - zvládá s problémy
- 4 - zvládá spolehlivě, bezpečně

N - není hodnoceno (nelze říci, neprojevuje se)

	1	2	3	4	Poznámky
Místnost č. 1 - Všeobecné znalosti					
Zná své jméno, členy rodiny					
Vyzná se ve svém okolí, ví kde bydlí, kam chodí do školky					
Pomocí dospělého se dovede zorientovat v novém prostředí - nebojí se.					

Místnost č. 2 - Komunikace a čtenářské dovednosti	Pohádka o Červené Karkulce				
Čtenářské doved., pozná některá písmena					
Analyzuje počáteční hlásku ve slově					
Pojmenovává obrázky, předměty					
Mluví ve větách, komunikuje					
V dialogu je jistě /nepoužívá nářečí/					
Zazpívá píseň, řekne říkanku					

Místnost č. 3 - Matematické představy	Pohádka o veliké řepě				
Pozná některé číslice					
Umí napočítat do 10					
Přifazuje správnou číslici počtu předmětů					
Orientuje se v řadě (první, poslední, mezi...)					
Skládání puzzle					
Pozná geometrické tvary, porovná velikost					
Zná barvy					

Místnost č. 4 - Motorika a zručnosť	Princezny z pohádek				
Dovede se přizpůsobit konkrétní činnosti					
Reaguje přiměřeně na drobný neúspěch					
Je zručný					
Zaváže tkaničku					
Jeho pohyby jsou koordinované - rovnováha					
Nakreslí maminku (postavu) a podepíše se					
Upřednostňuje užívání levé ruky					
Tužku drží správně					
Vyslovuje správně všechny hlásky					

Sociální chování:
 Samostatnost
 Dokončení činnosti
 Hyperaktivita
 Pasivita
 Závislost na pomoci rodičů
 Strach a obavy

Zapsala:

Příloha č. 14 – Souhlas rodičů

Souhlas rodičů:

Vážení rodiče,

chtěla bych Vás poprosit o souhlas s vyplněním testu školní zralosti s vaším dítětem. Jsem studentkou 3. ročníku Univerzity Palackého a v současné době pracuji na své bakalářské práci. Práce je zaměřena na diagnostiku školní zralosti dětí před vstupem do ZŠ.

Test školní zralosti budou děti vyplňovat anonymně a zjištěná data budou publikována pouze v mé práci.

Děkuji, Romana Všianská

Souhlasím, aby se mé dítě zúčastnilo pedagogického výzkumu, tj. anonymně vyplnilo test školní zralosti.

Jméno a příjmení: .....

.....
Podpis zákonného zástupce

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Romana Všiánská
Katedra:	Psychologie a patopsychologie
Vedoucí práce:	Mgr. Simona Dobešová Cakirpaloglu, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Připravenost dítěte pro vstup do základní školy
Název v angličtině:	Readiness of the child for entry into primary school
Anotace práce:	Bakalářská práce se věnuje připravenosti dítěte pro vstup do základní školy. Skládá se z teoretické a praktické části. Teoretická část se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola se zabývá vývojem dítěte v předškolním věku. Druhá kapitola se věnuje dětské hře a dětské kresbě. Třetí kapitola se zabývá zralostí dítěte pro vstup do základní školy. Čtvrtá kapitola se zaměřuje na předškolní vzdělávání a na vstup dítěte do základní školy. Pátá kapitola se týká výzkumu.
Klíčová slova:	dítě předškolního věku, školní zralost, školní připravenost, vstup do základní školy
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with the child's readiness to enter primary school. The thesis contains a theoretical and a practical part. The first chapter deals with the development of preschool-aged children. The second chapter is dedicated to children's play and children's drawing. The third chapter deals with maturity of a child to enter primary school. The fourth chapter focuses on preschool education and on a child's admission to primary school. Fifth chapter covers the research.
Klíčová slova v angličtině:	preschool-aged child, school maturity, school readiness, primary school admission

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Ema (listopad) Příloha č. 2 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Ema (březen) Příloha č. 3 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Kristýna (listopad) Příloha č. 4 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Kristýna (březen) Příloha č. 5 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Lili (listopad) Příloha č. 6 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Lili (březen) Příloha č. 7 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Jan (listopad) Příloha č. 8 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Jan (březen) Příloha č. 9 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Max (listopad) Příloha č. 10 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Max (březen) Příloha č. 11 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Vojta (listopad) Příloha č. 12 – Vyplněný Orientační test školní zralosti od Jiráska Vojta (březen) Příloha č. 13 – Záznamový arch – zápisy do první třídy Příloha č. 14 – Souhlas rodičů
Rozsah práce:	42 stran
Jazyk práce:	Čeština